

Életút

(Budapest, Argumentum, 2007)

Kabdebó Tamás *Életút* című önéletrajzi könyvét tartom a kezemben. Kétszáz oldal, hetvenöt évről. Igen kevésnek tűnik, hiszen egy igen mozgalmas, sokrétű, mondhatni, szinte páratlanul tevékeny életről van szó. Magyarán, nem kapunk mást, mint egy sűrű, ugyanakkor precíz irodalmi igénnyel írt összefoglalót a szerző gyermek éveiről, ifjúságáról és érett férfikoráról. Aki ismeri Kabdebó Tamás életrajzi ihletésű műveit tíz (ilyen van a megírt negyvenöt könyvből), az kiegészítheti az *Életút* vagy inkább életfolyam kikötőit az *Érettségi* című első regénytől a *Tariménes utazásai* című legutóbbi novelláskötet tartalmával. Mindez nem teszi a szerzőt kizárólag önéletrajzi ihletésű íróvá – mint ahogy, például Márai az –, hanem olyan emberré, akinek a dunai, Duna menti szemlélete áthatja minden írását. Erre mutat rá Göncz Árpádnak e kötethez írt előszava is és Orbán Viktor értékelése.

Érdekes és egyben jellemző, hogy az első 25 év leírása csaknem egyforma hosszú a következő 50 évével, holott a férfikor 50-jében jöllehet több esemény történt, mint az első huszonötben. De hát itt is, mint általában, az ifjúság évei a meghatározóak. Tehát Kabdebó volt osztályidegen Baján, Pesten bölcsész és írópalánta, olykor szerencsés, olykor szerencsétlen a szerelemben, mint úszó volt válogatott kerettag, vízipólósként a Budapest I. osztályban spilázott. Részt vett '56 októberi forrongásában, fegyvert is fogott, ezért menekülnie kellett. Ausztriából Angliába repült, idővel megszerezte a brit állampolgárságot, elvégezte az egyetemet aztán összesen öt képesítést szerzett, három egyetemen. Történelmi doktorátusa mellett van egy római ihletésű, befejezetlen diplomája is művészet történelemből. Könyvtárosi képesítései révén négy egyetem könyvtárigazgatója lett, három nyugati országban. Mindez persze csak statisztika, ki kell egészíteni a küzdelem leírásával. Tudni kell, hogy külföldön az előrehaladáshoz magasabb fokú nyelvtudás szükséges. Lám, szerzőnk egyetemi folyóiratot is szerkesztett, hat éven át, *Maynooth University Record* címen, 2000-ig tehát nyugdíjazásáig. Azóta kizárólag szabadúszó író és fordító, neve 80 kötet címlapján szerepel. Különös, hogy Kabdebó életének egyik legérdekesebb cselekményéről nem ad számot. Történt ugyanis 1969 májusában, hogy szerzőnk a londoni *Times* hasábjain felkérte az amerikai NASA holdrakéta állomás korifeusait, hogy a várható amerikai zászló mellé tűzzék ki az Egyesült Nemzetek zászlaját is. Ebből az angol világlap hasábjain vita kerekedett, ami azzal fejeződött be, hogy a második holdutazás hajnalán a NASA, Kabdebó Tamás cikkére hivatkozva bejelentette, hogy az emberiséget képviselő zászlót kítűzi a holdra. Azóta is ott lobog. Ez talán felér a *Danubius Danubia* nagyregény teljesítményével, mely 45 kritikát és két irodalmi díjat kapott. Kabdebó kétszer nősült, a két fészekaljából három gyereke van. Megjegyzendő, hogy Kórácz Mária által elkészített bibliográfiájában több, mint ezer tétel szerepel.

Az életrajzban különös figyelem irányul az életveszélyekre. 56-ban ez adva volt, de előbb a II. világháborúban is.

Szerzőnk szerencséje, hogy „bokorugrása” alkalmából nem kapták puskavégre, hogy Rio de Janeiróban, amikor kiúszott a veszélyzónába, nem ölték meg a hatméteres hullámok, hogy a Karib-tengerben nem lett a cápák martaléka és, hogy autóbaleseteiből sikeresen kikecmergett. Ha ez nem így lett volna, szegényebbek lehettünk volna ezzel az életrajzzal, holott ebből az *Életútból* több mérföldkő hiányzik, mint amennyi benne van.